

**WET van.....,
houdende algemene regels in verband met de uitvoering
van een burgerlijke uitzonderingstoestand afgekondigd
ingevolge artikel 23 jo. artikel 72 onder c van de Grondwet
(Wet Uitvoering Burgerlijke Uitzonderingstoestand)**

ONTWERP

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat – gelet op het bepaalde in artikel 23 jo. artikel 72 onder c van de Grondwet en in verband met de bescherming van de volksgezondheid, de economie en de algemene veiligheid van burgers van Suriname - het noodzakelijk is algemene regels vast te stellen die gelden tijdens een burgerlijke uitzonderingstoestand: ~~vast te stellen;~~

Heeft, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, de Staatsraad gehoord, bekrachtigd de onderstaande wet:

Algemene bepalingen

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. President: de President van de Republiek Suriname;
- b. Regering: de President, de Vice-President en de overige leden van de Raad van Ministers, als bedoeld in artikel 116 van de Grondwet;
- c. Minister: de Minister belast met justitiële aangelegenheden;
- d. uitzonderingstoestand: de bij wet afgekondigde burgerlijke uitzonderingstoestand als bedoeld in artikel 23 van de Grondwet geldend voor het gehele grondgebied van de Republiek Suriname of delen daarvan, **en wel voor een bepaalde termijn**, zijnde een gebeurtenis die heeft geleid tot een zodanig ernstige verstoring van de algemene veiligheid en gezondheid, dat het leven en de gezondheid van vele burgers of grote materiële belangen in ernstige mate bedreigd worden, en dat een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties op verschillende vakgebieden vereist is;
- e. openbare of publieke ruimten: elke ruimte waar het algemeen publiek, of delen daarvan, doorgaans toegang heeft, al dan niet tegen betaling, ongeacht of het betreft een ruimte van publieke of private eigendom;
- f. openbare wegen: alle voor het openbaar verkeer openstaande wegen.

Artikel 2

1. In geval een uitzonderingstoestand wordt afgekondigd blijven de wettelijke voorschriften betreffende noodvoorzieningen onverminderd van toepassing.
2. Onverminderd de bepalingen van deze wet waarin een staatsbesluit is voorgeschreven, kunnen omtrent de uitvoering van de in deze wet geregelde onderwerpen, nadere regels bij of krachtens staatsbesluit worden vastgesteld.

Instelling Crisis Management Team

Artikel 3

1. De President stelt onmiddellijk na afkondiging van een burgerlijke uitzonderingstoestand bij presidentieel besluit een Crisis Management Team in, belast met de algehele coördinatie van de aanpak van de burgerlijke uitzonderingstoestand. Het Crisis Management Team bestaat uit:
 - a. de Vice-President van de Republiek Suriname, belast met de leiding van het team, de ministers van: Justitie en Politie, van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie, van Financiën en Planning, van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, van Regionale Ontwikkeling en Sport en van Volksgezondheid en de directeuren van het Directoraat Nationale Veiligheid en het Nationaal Coördinatie Centrum voor Rampenbeheersing (NCCR).
 - b. door de President aangewezen deskundigen, alsmede vertegenwoordigers van daarbij in aanmerking komende instanties, afhankelijk van de aard van de afgekondigde uitzonderingstoestand.
2. Bij Presidentieel besluit worden de structuur van de organisatie en haar taakstelling vastgesteld, alsmede haar bevoegdheden en andere op hun werkzaamheden betrekking hebbende regelingen vastgesteld.

Parlementaire crisis commissie

Artikel 4

1. De Nationale Assemblée stelt na afkondiging van een uitzonderingstoestand een Crisis Commissie in, die onder meer tot taak heeft om het contact met de Regering te onderhouden aangaande de aanpak van de uitzonderingstoestand door de Regering. De Voorzitter van De Nationale Assemblée is ambtshalve voorzitter van deze commissie.
2. Bij de instelling van de in lid 1 bedoelde Commissie worden haar taakstelling, werkzaamheden en rapportage bij parlementair besluit geregeld.
3. De Regering informeert de Commissie via de voorzitter ~~van deze Commissie~~ op regelmatige basis **en** op verzoek, omtrent het verloop en de aanpak van de afgekondigde uitzonderingstoestand.
4. De Commissie rapporteert aan De Nationale Assemblée ten aanzien van de door de Regering te treffen maatregelen. De Nationale Assemblée kan, indien daartoe redenen bestaan, de Regering vragen de door haar te treffen maatregelen of bepaalde daarvan te heroverwegen.

Stadia uitzonderingstoestand

Artikel 5

1. Afhankelijk van de ernst van de buitengewone omstandigheid die heeft geleid tot de afkondiging van de uitzonderingstoestand, wordt bedoelde uitzonderingstoestand gecategoriseerd als "uitzonderingstoestand I, uitzonderingstoestand II, uitzonderingstoestand III en uitzonderingstoestand IV" met bijbehorende kleurcoderingen respectievelijk "geel", "oranje", "rood" en "paars".
2. Van een uitzonderingstoestand I (code geel) is sprake in geval van gebeurtenissen of omstandigheden, die, alhoewel ze nog geen directe of ernstige gevolgen hebben voor de samenleving, een duidelijke ernstige bedreiging vormen voor de algemene veiligheid en/of gezondheid van de samenleving met een reële kans op verergering en escalatie.
3. Van een uitzonderingstoestand II (code oranje) is sprake, indien de omstandigheden en bedreigingen toepasselijk voor uitzonderingstoestand I zich hebben gematerialiseerd door aantasting van de algemene veiligheid en de gezondheid van de samenleving, terwijl een voortdurende dreiging nog aanwezig is.
4. Van een uitzonderingstoestand III (code rood) is sprake indien de omstandigheid van uitzonderingstoestand II zich in een dermate ernstige vorm manifesteert waarbij voor de aanpak de toepassing van de bestaande middelen en regelingen niet meer toereikend zijn, of waarbij strigtere maatregelen nodig zijn.
5. Van een uitzonderingstoestand IV (code paars) is sprake indien de omstandigheid van uitzonderingstoestand III (code rood) uiterst onbeheersbaar is en derhalve de algemene veiligheid en volksgezondheid niet meer gegarandeerd is.
6. De President stelt na overleg met De Nationale Assemblée bij presidentieel besluit vast in welk stadium de afgekondigde uitzonderingstoestand verkeert. Nadat dit presidentieel besluit is vastgesteld, wordt het meteen naar De Nationale Assemblée verzonden.
7. Onverminderd het bepaalde in lid 6 geschiedt de vaststelling van het stadium van een afgekondigde uitzonderingstoestand, mede naar aanleiding van een schriftelijk door het Crisis Management Team uitgebracht advies.
8. De Regering dient, in de gevallen als bedoeld in de leden 2, 3, 4 en 5 de in de artikelen 6 en 7 bedoelde maatregelen en voorzieningen te treffen, die steeds in verhouding moeten staan tot de mate van de ernst van de buitengewone omstandigheid als daarin bedoeld. Deze maatregelen of voorzieningen worden getroffen **zonodig** na overleg met het Crisis Management Team.
9. Bij of krachtens staatsbesluit kunnen met betrekking tot het bepaalde in dit artikel nadere regels worden vastgesteld.

Buitengewone bevoegdheden, maatregelen en voorzieningen

Artikel 6

1. In verband met de afkondiging van een uitzonderingstoestand kan de Regering bij presidentieel besluit de volgende maatregelen nemen en voorzieningen treffen:

A. maatregelen die onder meer betrekking hebben op de beperking van persoonlijke rechten en vrijheden:

- (1). de evacuatie van personen of goederen uit daartoe aan te wijzen gebieden of woonwijken;
- (2). de ontruiming van daarbij aangewezen woningen of gebouwen;
- (3). de ontzegging van de toegang tot bepaalde daartoe aangewezen gebieden of gebouwen;
- (4). het vorderen van niet in gebruik zijnde goederen of gebouwen, indien met het oog op de te treffen voorzieningen in verband met de beperking van de gevolgen of de bestrijding van de uitzonderingstoestand noodzakelijk wordt geacht;
- (5). het beperken van de bewegingsvrijheid van burgers in de openbare of publieke ruimten of op de openbare wegen;
- (6). het instellen van verboden tot samenkomsten van personen of het onbeschermd begeven in het openbaar of in publieke of private ruimten, alsmede het verplichten van personen tot het houden van fysieke afstanden;
- (7). het beperken van burgers, organisaties en bedrijven met betrekking tot hun sociale-, maatschappelijke- en economische activiteiten of bedrijvigheid;
- (8). het verplichten van burgers, organisaties en bedrijven diensten te verlenen in verband met de aanpak van de uitzonderingstoestand;

B. voorzieningen die onder meer betrekking hebben op:

- (1). het scheppen van noodhuisvesting voor burgers, het scheppen van quarantaine of andere gezondheidszorg faciliteiten;
- (2). het bieden van ondersteuning aan door de uitzonderingstoestand getroffen burgers, **bedrijven organisaties en overige belanghebbenden**, zowel in materiele als in financiële zin, of anderszins afhankelijk van de gegeven omstandigheid, teneinde hun bestaanszekerheid te garanderen;
- (3). andere in de specifieke omstandigheden noodzakelijk gebleken voorzieningen in verband met de veiligheid, gezondheid, economische en financiële omstandigheden van de burgers.

2. Het is een ieder verboden de krachtens lid 1 bij **presidentieel besluit** vastgestelde maatregelen, verboden en verplichtingen te overtreden. **Dit presidentieel besluit wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname bekendgemaakt.**

3. Bij de toepassing van de krachtens lid 1 gegeven maatregelen, verboden en verplichtingen door de Regering worden de ingevolge de Grondwet en Internationale verdragen gewaarborgde onaantastbare burgerrechten, alsmede de grenzen van de beperkingsmogelijkheden van die rechten, steeds in acht genomen.

4. Bij staatsbesluit worden ten aanzien van de gevorderde goederen, terreinen en gebouwen voorschriften vastgesteld voor de teruggave daarvan en de vergoedingen voor het gebruik, waardevermindering, beschadiging en verlies van de goederen. Bij staatsbesluit kunnen eveneens regels worden vastgesteld met betrekking tot degenen van wie diensten worden verlangd.

Informatievoorziening gedurende de uitzonderingstoestand

Artikel 7

1. De Regering treft maatregelen en voorzieningen met betrekking tot de informatievoorziening naar de samenleving om te garanderen dat burgers in verband met de afgekondigde uitzonderingstoestand en de daarbij verband houdende specifieke gebeurtenissen, tijdig, correcte, toegankelijke, verstaan- en begrijpbare informatie ontvangen.
2. Houders van uitzendvergunningen van welke aard dan ook, zijn verplicht om uitzendingen te garanderen van de door de Regering aan de burger te geven informatie en instructie, betreffende de in de afkondigingswet van de uitzonderingstoestand aangegeven crisissituatie, op de daarvoor door de Regering bepaalde tijden.
3. De Regering is bevoegd maatregelen te treffen ten aanzien van degenen die onjuiste berichten en voor de samenleving schadelijke informatie verspreiden, verband houdende met de in de afkondigingswet van de uitzonderingstoestand aangegeven situatie, met het doel deze berichtgeving te voorkomen, onverminderd de toepasselijkheid ter zake van het Wetboek van Strafrecht en overige wettelijke regelingen.

Financiëring Uitzonderingstoestand uit de noodreserve

Artikel 8

1. Voor de financiering van de noodvoorzieningen met betrekking tot de burgerlijke uitzonderingstoestand blijft artikel 14 van de Comptabiliteitswet 2019 onverminderd van toepassing.
2. Voor de eerste maal zal de Minister van Financiën en Planning op basis van de door de Regering gemaakte inschatting van de behoefte boven de staatsbegroting voor wat betreft financiële middelen in Surinaamse Dollar, tot het bedrag van **SRD 1.5 miljard** conform lid 1 verwerven.
3. De middelen van de noodreserve bestaan uit:
 - a. overheidsbijdrage, daaronder mede begrepen vrijwillige bijdragen van staatsbedrijven;
 - b. donaties en schenkingen van nationale en internationale organisaties ten behoeve van de aanpak van de burgerlijke uitzonderingstoestand;
 - c. andere legaal verkregen inkomsten.

4. Voor de financiering van deze noodvoorzieningen voor zover leningen aangegaan moeten worden is artikel 3 lid 5 van de Wet op de Staatsschuld van toepassing.

5. Voorzover de financiering als bedoeld in het vorig lid niet toereikend is mag worden afgeweken van het maximale percentage van voorschotten als genoemd in de Bankwet. De Regering zal dit besluit ter goedkeuring aan de Nationale Assemblée voorleggen.

6. Indien de voortschrijdende crisis het noodzakelijk maakt, kan een onderbouwde aanvulling boven het voornoemd ingeschatte bedrag aan de noordreserve worden toegevoegd. De Regering zal dit besluit ter goedkeuring aan de Nationale Assemblée voorleggen.

Handhaving en sancties op niet naleving maatregelen

Bestuurlijke boete

Artikel 9

1. Bij overtreding van de krachtens de artikelen 6 en 7 bij **presidentieel besluit** vastgestelde maatregelen, verboden, verplichtingen en voorschriften kan door de Minister een bestuurlijke boete worden opgelegd van ten hoogste SRD. 10.000,- (Tienduizend Surinaamse Dollar).
2. Door de minister worden bij beschikking de ambtenaren aangewezen bevoegd namens de Minister tot de oplegging van de bestuurlijke boete, alsmede de hoogte van de bedragen voor de afzonderlijke overtredingen op te leggen bestuurlijke boete en de formulieren ten behoeve van de oplegging van voornoemde boete, vastgesteld.
3. De ingevolge lid 1 opgelegde bestuurlijke boete alsmede de kosten van invordering daarvan, kan bij dwangbevel worden ingevorderd.
4. Het dwangbevel wordt op kosten van de overtreder bij deurwaardersexploot betekend en levert een executoriale titel op in de zin van het tweede boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Bestuursdwang

Artikel 10

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 9 kan door de Minister op kosten van de overtreder bestuursdwang worden toegepast, inhoudende het doen wegnemen, beletten, verrichten of in de vorige toestand herstellen van hetgeen in strijd met het bij of krachtens deze wet bepaalde.
2. De overtreder is de kosten, verbonden aan de toepassing van lid 1, verschuldigd, tenzij de kosten redelijkerwijs niet te zijnen laste behoren te komen.
3. Het bepaalde in artikel 9 leden 2 en 3 is van overeenkomstige toepassing

Bezwaar en beroep

Artikel 11

1. Tegen een besluit door of vanwege de Minister genomen op grond van het bepaalde krachtens de artikelen 9 en 10, kan door iedere betrokkene die door dat besluit rechtstreeks in zijn belang wordt getroffen, bezwaar worden aangetekend bij de Minister.
2. Het bezwaar wordt ingesteld bij een bezwaarschrift gericht aan de Minister behelzende ten minste de naam en het adres van de indiener van het bezwaarschrift, de dagtekening van het bezwaarschrift, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.
3. Binnen 30 (dertig) dagen nadat het bezwaarschrift door de Minister is ontvangen, wordt door hem ter zake het bezwaar een besluit genomen.
4. Binnen 30 (dertig) dagen nadat door de Minister op het bezwaar als bedoeld in lid 3 een besluit is genomen en aan betrokkene kenbaar is gemaakt, kan de betrokkene in beroep gaan bij de President.
5. Op het beroep is het bepaalde in artikel 11 leden 2 en 3 van overeenkomstige toepassing.
6. Door de Minister worden model formulieren met betrekking tot het bezwaar en beroep vastgesteld.

Strafrechtelijke sanctie

Artikel 12

1. Degene die de krachtens de artikelen 6 en 7 bij **presidentieel besluit** vastgestelde verboden, verplichtingen, maatregelen of gegeven voorschriften overtreedt, terwijl ter zake die overtreding nog geen 30 (dertig) dagen zijn verlopen sedert een eerdere gelijke overtreding, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en geldboete van de derde categorie, hetzij met een van beide straffen.
2. Het bepaalde in lid 1 laat onverlet de toepassing van andere handhavingsmaatregelen en bevoegdheden, alsmede de toepassing van sancties ingevolge het Wetboek van Strafrecht en andere toepasselijke wettelijke regelingen.
3. De feiten strafbaar gesteld in lid 1 zijn overtredingen.

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 13

1. Bij de inwerkingtreding van deze wet wordt in verband met de COVID-19 pandemie voor het gehele grondgebied van de Republiek Suriname de burgerlijke uitzonderingstoestand afgekondigd.
2. De in lid 1 bedoelde uitzonderingstoestand blijft van kracht voor een termijn van 6 (zes) maanden. De termijn van de uitzonderingstoestand kan door De Nationale Assemblée voor maximaal dezelfde duur worden verlengd, indien de noodzaak hiertoe bestaat.
3. Bij de inwerkingtreding van deze wet vervalt de Wet Uitzonderingstoestand COVID-19 (S.B. 2020 no. 83) met uitzondering van die bepalingen met betrekking tot het Noodfonds en de noodreserve die in het kader van de afhandeling van haar financiële en administratieve zaken, die uitzonderingstoestand betreffende, noodzakelijk zijn.
4. Het krachtens de Wet Uitzonderingstoestand COVID-19 (S.B. 2020 no. 83) vastgesteld Presidentieel Besluit van 25 juli 2020 (PB no. 16/2020) blijft van kracht, met dien verstande dat de bepaling van artikel 6 lid 1 van deze wet thans als grondslag dient.

Artikel 14

1. Deze wet wordt aangehaald als: Wet Uitvoering Burgerlijke Uitzonderingstoestand.
2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
3. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
4. De ministers van Justitie en Politie, van Binnenlandse Zaken, van Volksgezondheid, van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur en van Financiën en Planning zijn belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de.....

CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI

**WET van.....,
houdende algemene regels in verband met de uitvoering
van een burgerlijke uitzonderingstoestand afgekondigd
ingevolge artikel 23 jo. 72 onder c van de Grondwet
(Wet Uitvoering Burgerlijke Uitzonderingstoestand)**

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemeen

De Wet Uitvoering Uitzonderingstoestand geeft algemene regels met betrekking tot een bij wet en ingevolge de Grondwet afgekondigde uitzonderingstoestand. Deze algemene regels geven het belang weer van eenduidigheid van de bij een uitzonderingstoestand toepasselijke regels en de toepassing daarvan, alsmede met betrekking tot de uitoefening van bevoegdheden en de begrenzings van de uitoefening van die bevoegdheden. Daarmee wordt, ook in een uitzonderingssituatie, de rechtszekerheid steeds gewaarborgd. De uitzonderingstoestand als bedoeld in deze wet houdt niet in de militaire uitzonderingstoestand. Voor deze uitzonderingstoestand zal er in de toekomst gewerkt worden aan nadere wetgeving op grond van artikel 128 van de Grondwet.

In dit kader wordt verwezen naar artikel 23 van de Grondwet, waarbij in geval van oorlog, oorlogsgevaar, staat van beleg of een andere uitzonderingstoestand of om reden van staatsveiligheid, openbare orde en goede zeden de in de Grondwet genoemde rechten bij wet kunnen worden onderworpen aan de beperkingen, welke gedurende een bepaalde periode, afhankelijk van de situatie, van kracht zullen zijn, met inachtneming van de terzake geldende internationale bepalingen. Het afbreuk doen aan essentiële rechten van burgers mag in een democratische rechtstaat slechts aan de orde komen als het voortbestaan van de vrije samenleving in het geding is en een inbreuk op die rechten noodzakelijk is om dit voortbestaan veilig te stellen. In die voorwaarden is tevens de ratio gelegen van de beperking van de rechten die in de uitzonderingstoestand is gelegen.

Aan de betekenis van het begrip 'uitzonderingstoestand' is geen steun gevonden in de Grondwet. Het geeft zowel een feitelijke situatie als een juridische kwalificatie aan. In artikel 1 lid 1 onder d van de onderhavige wet wordt de uitzonderingstoestand gekwalificeerd als een gebeurtenis die heeft geleid tot een zodanig ernstige verstoring van de algemene veiligheid en gezondheid, dat het leven en de gezondheid van vele burgers of grote materiële belangen in ernstige mate bedreigd worden, en dat een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties op verschillende vakgebieden vereist is. Voor de afkondiging van een uitzonderingstoestand dient er een zodanige buitengewone omstandigheid te zijn dat voor de aanpak ervan buitengewonene bevoegdheden noodzakelijk zijn. Juridisch ziet het op een bijzonder rechtsregime, dat door toepassing van de in het onderhavige wetsontwerp neergelegde formele regels - met parlementaire betrokkenheid - in werking kan treden. Het burgerlijk gezag krijgt dan tijdelijk gedurende de in de afkondigingswet opgenomen termijn buitengewone bevoegdheden waarover het onder normale omstandigheden niet beschikt.

Afhankelijk van de aard van de omstandigheid, zoals natuurramp, uitbraak van ernstige besmettelijke ziekte of andere feitelijke bedreiging van vitale belangen van de Staat Suriname, kan bij wet een uitzonderingstoestand worden afgekondigd en zullen dan de daarbij bij of krachtens deze wet behorende maatregelen en voorschriften van toepassing zijn op dat specifieke uitzonderingstoestand. Elke uitzonderingstoestand heeft een verschil in aanpak. Afhankelijk van de aard van de buitengewone omstandigheid en de ernst van de daaruit voortvloeiende crisis zal de aanpak ervan, de te treffen maatregelen en de uitoefening van de buitengewone bevoegdheden, alsmede de inzet van middelen daarop afgestemd zijn. De artikelen 6 en 7 hebben in het bijzonder daarop betrekking.

In de Wet Uitzonderingstoestand COVID-19 (S.B. 2020 no. 83) is in het kader van de specifieke aanpak van de Covid-19 pandemie de daarop betrekking hebbende uitzonderingstoestand afgekondigd geldende tot 8 augustus 2020. Deze wet voorziet eveneens in specifieke regels (grondslagen) ten aanzien van de aanpak van de crisis (organisatie), alsmede de daarop betrekking hebbende specifieke bevoegdheden en maatregelen.

Voornoemde werkwijze zal in het vervolg niet meer worden gevolgd. De Wet Uitvoering Uitzonderingstoestand zal in het vervolg voor elk afgekondigde burgerlijke uitzonderingstoestand als grondslag dienen voor de organisatie in de aanpak van de crisis, alsmede voor de regeling van de op de afgekondigde uitzonderingstoestand betrekking hebbende bevoegdheden. De afkondigingswet zal slechts betrekking hebben op de afkondiging van de specifieke uitzonderingstoestand en de termijn waarbinnen het van kracht is.

Deze wet heeft dan ook tot doel een gecoördineerde regeling van de organisatie en aanpak van bij wet afgekondigde uitzonderingstoestand.

B. Artikelsgewijze toelichting

(1). Artikelen 1 en 2 (Algemene bepalingen).

In artikel 1 worden de algemene bepalingen, waaronder enkele definities ten aanzien van in de wet gebezigde begrippen. Aan het begrip uitzonderingstoestand wordt de betekenis toegekend zijnde een gebeurtenis die heeft geleid tot een zodanig ernstige verstoring van de algemene veiligheid en gezondheid, dat het leven en de gezondheid van vele burgers of grote materiële belangen in ernstige mate bedreigd worden, en dat een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties op verschillende vakgebieden vereist is. Het voorgaande benadrukt dat de buitengewone omstandigheid van dien aard moet zijn waarbij er sprake is van een ernstige verstoring van de algemene veiligheid of van de gezondheid van de burgers. De ernst van de crisis geeft voorts het belang en de noodzaak aan van een gecoördineerde aanpak en inzet van de daarvoor in aanmerking komende organisaties en diensten.

(2). Artikelen 3 en 4 (Crisis management en parlementaire commissie)

Na het afkondigen van de burgerlijke uitzonderingstoestand stelt de President een Crisis Management Team samen, dat leiding zal geven aan de in de wet opgenomen taken ter beheersing van betreffende crisis. Terstond na de afkondiging van een uitzonderingstoestand stelt De Nationale Assemblée een Parlementaire Crisis Commissie in, die de regering zal bijstaan in de aanpak van de uitzonderingstoestand. De volksvertegenwoordiging zal ten aanzien van de aanpak van de crisis steeds de hand aan de pols houden. Hierbij is van belang dat de regering het parlement, al dan niet op verzoek van het parlement, op regelmatige basis informeert omtrent de verwickelingen en verloop van de afgekondigde uitzonderingstoestand. Het voorgaande benadrukt wederom het belang van een gecoördineerde aanpak van de crisis.

(3). Artikel 5 (Fasen uitzonderingstoestand)

In artikel 5 zijn de verschillende fases opgenomen, waarin afhankelijk van de soort dreiging of crisis, de uitzonderingstoestand op dat bepaald gebied kan worden afgekondigd. Afhankelijk van de aard van de buitengewone omstandigheden in een bepaalde uitzonderingstoestand (I, II, III en IV) kunnen door de Regering de desbetreffende maatregelen als bedoeld in artikel 6 worden getroffen. Voor het gemak zijn de verschillende fase uitzonderingstoestanden in internationaal herkenbare codes van rampenbeheersing opgenomen, waardoor de ernst van de crisis kan worden bepaald. Deze maatregelen en voorzieningen verschillen in elke uitzonderingstoestand.

(4). Artikel 6 (buitengewone bevoegdheden, maatregelen en voorzieningen)

In artikel 6 vindt de grondslagregeling voor de uitoefening van bevoegdheden door de Regering voor de treffen maatregelen, voorzieningen en voorschriften in verband met de aanpak van de afgekondigde uitzonderingstoestand. Daarbij is het van belang dat de specifieke uitzonderingstoestand waarop de buitengewone omstandigheid betrekking heeft eerst bij wet moet zijn afgekondigd. Gelet op de aard van de te treffen maatregelen wordt die bevoegdheid in handen gelegd van de Regering, waarvan de formalisatie bij **presidentieel besluit** geschiedt. Afhankelijk van de aard en de ernst van de afgekondigde uitzonderingstoestand en de specifieke dreiging die daaruit voortvloeit worden door de Regering die maatregelen getroffen die in verband met de aanpak ervan het meest geschikt zijn. Successievelijk kunnen deze maatregelen, afhankelijk van de ontwikkeling van de crisis (zie in dit verband artikel 5), worden bijgesteld.

De te treffen buitengewone maatregelen, voorzieningen en voorschriften genoemd in artikel 6 lid 1 zijn niet limitatief genoemd, aangezien afhankelijk van de buitengewone omstandigheid ook andere maatregelen noodzakelijk kunnen zijn. De hier genoemde en door de Regering te treffen maatregelen zijn die welke bij elke afgekondigde uitzonderingstoestand noodzakelijk kunnen zijn en een wettelijke grondslag behoeven, in het bijzonder waarbij de vrijheid en eigendom van burgers in het geding zijn. Dat zijn met name de maatregelen genoemd in lid 1 onder A.

Met belanghebbende in artikel 6 lid 1 onder B sub 2 wordt verstaan een ieder die vanwege de uitzonderingstoestand rechtstreeks in zijn bestaansrecht is getroffen.

In het Internationaal Verdrag inzake Burger en Politieke Rechten (IVBPR) (artikel 4), het Inter-Amerikaans Verdrag inzake Rechten van de Mens (artikel 27) en in de Grondwet (artikel 23) zijn voorzieningen opgenomen ter zake van de mogelijkheid om tijdens een noodtoestand/uitzonderingstoestand af te wijken van een groot aantal bepalingen van het betreffende verdrag. Echter dient er wel sprake te zijn van een tijdelijke afwijking die niet verder mag gaan dan strikt noodzakelijk. Het voorgaande wordt in artikel 6 lid 2 slechts benadrukt.

(5). Artikel 7. Informatievoorziening gedurende de uitzonderingstoestand

In geval van een crisissituatie is informatievoorziening en voorlichting naar de burgerij van eminent belang. De regeling met betrekking tot de informatievoorziening tijdens een uitzonderingstoestand benadrukt de noodzaak ervan. Door de Regering worden in dit geval maatregelen en voorzieningen getroffen met betrekking tot de informatievoorziening naar de samenleving om te garanderen dat burgers in verband met de afgekondigde uitzonderingstoestand en de daarbij verband houdende specifieke omstandigheden, tijdig en correcte informatie ontvangen.

(6). Artikel 8. Noodreserve

Artikel 8 geeft een regeling van bestaande noodvoorzieningen die in werking treden bij de afkondiging van een uitzonderingstoestand. De Comptabiliteitswet 2019 voorziet in artikel 14 de mogelijkheid voor de Minister van Financiën en Planning om een noodreserve op te nemen in de jaarbegroting. Het doel van de noodreserve is het bieden van (financiële) voorzieningen in geval van een noodtoestand. In artikel 14 lid 4 van de Comptabiliteitswet 2019 staat aangegeven wat verstaan wordt onder een noodtoestand. Bij het afkondigen van een uitzonderingstoestand door de President heeft de regering hierbij eveneens, in het kader van het algemeen belang, de bevoegdheid de noodreserve aan te spreken. Indien de middelen in de noodreserve niet beschikbaar of toereikend zijn, heeft de regering de bevoegdheid om zowel nationale als internationale financieringsbronnen aan te spreken. **Voor de financiering van deze noodvoorzieningen voor zover leningen aangegaan moeten worden is artikel 3 lid 5 van de Wet op de Staatsschuld van toepassing. Voorzover de financiering niet toereikend is mag worden afgeweken van het maximale percentage van voorschotten als genoemd in de Bankwet. De Regering zal dit besluit ter goedkeuring aan de Nationale Assemblée voorleggen.** Indien de voortschrijdende crisis het noodzakelijk maakt, kan een onderbouwde aanvulling boven het voornoemd ingeschatte bedrag aan de noordreserve worden toegevoegd. **De Regering zal dit besluit ter goedkeuring aan de Nationale Assemblée voorleggen.**

(7). Artikelen 9 tot en met 12 (Handhaving en sancties op niet naleving maatregelen)

Voor de handhaving van het bepaalde bij of krachtens deze wet is gekozen voor zowel een bestuursrechtelijk als een strafrechtelijke aanpak. Het betreft de handhaving van de maatregelen (verboden, verplichtingen en andere voorschriften) in verband met de aanpak van de crisis. Gelet op het feit dat het in deze betreft de aanpak van een buitengewone omstandigheid, wordt niet alleen de nadruk gelegd op de effectiviteit van de handhaving, maar zal de snelheid van de

handhaving van de gestelde maatregelen eveneens noodzakelijk zijn, reden waarom gekozen is voor bovenstaande handhavingssystematiek.

(a). Artikel 9 (bestuurlijke boete)

De bestuurlijke boete is van toepassing op die handelingen die in strijd zijn met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 6 en 7. Het betreft in deze in het bijzonder de in verband met de aanpak door de Regering bij Presidentieel besluit te treffen maatregelen en gegeven voorschriften waarin eveneens verboden kunnen worden gesteld ten aanzien van bepaalde gedragingen. De bevoegdheid tot het opleggen van de bestuurlijke boete is in handen gelegd van de Minister belast met justitiële aangelegenheden. Hij kan voor overtreding van voornoemde maatregelen, voorschriften en verboden een bestuurlijke boete tot ten hoogste het bedrag van SRD. 10.000,- opleggen. Uiteraard is voor de bepaling van de hoogte van de op te leggen bestuurlijke boete een kwestie van afweging van de aard en de ernst van het overtreden voorschrift, daarbij rekening houdend met de wettelijk toegestane maximale hoogte van de bestuurlijke boete. Voor de eenduidigheid wordt door de Minister bij beschikking de specifieke boetebedragen betrekking hebben op de specifieke overtredingen, vastgesteld. Het voorgaande is met name van belang als richtlijn voor degene die namens de Minister belast wordt met de handhaving van de bestuurlijke boete bij constatering van een overtreding. Door de minister worden namelijk bij beschikking de ambtenaren of personen aangewezen die namens de Minister bevoegd zijn tot de oplegging van de bestuurlijke boete. Daarbij zal het niet uitgesloten zijn dat eveneens ambtenaren van politie - gelet op de aanwezigheid aldaar van deskundig kader en infrastructuur - worden aangewezen voor de handhaving van voornoemde bestuurlijke sanctie. Het is in dit kader van belang dat in verband met een efficiënte en eenduidige toepassing van de bestuurlijke boete, door de Minister eveneens bij beschikking de bijzonderheden ten aanzien van die toepassing worden vastgesteld. Het betreft in de eerste plaats de vaststelling van de specifieke boetes bij de specifieke overtredingen als richtlijn voor de door de Minister aangewezen ambtenaren bij hun optreden. Voorts is het van belang dat voor de toepassing van de bestuurlijke boete eveneens speciale eensluidende formulieren worden gehanteerd.

Het bepaalde in artikel 9 leden 2 en 3 is van belang in het geval door de overtreder niet onmiddellijk wordt voldaan aan de opgelegde bestuurlijke boete. De opgelegde bestuurlijke boete alsmede de kosten van invordering daarvan, kunnen bij dwangbevel worden ingevorderd, waarbij voor de te gelde maken van de opgelegde boete via de weg van de executoriale titel beslagleging kan plaatsvinden van vermogensbestanddelen.

(b). Artikel 10 (**Bestuursdwang**)

Gelet op de aard van de te treffen maatregelen in verband met de aanpak van de uitzonderingstoestand is het onvermijdelijk dat bestuursdwang tot een van de handhavingmodaliteiten behoort. Door de Minister wordt op kosten van de overtreder bestuursdwang **worden** toegepast, inhoudende het doen wegnemen, beletten, verrichten of in de vorige toestand herstellen van hetgeen in strijd met het bij of krachtens deze wet bepaalde. Het is de **De** bedoeling **hiervan** dat de overtreder wordt gedwongen de overtreding zelf ongedaan te maken en bij weigering de ongedaan making, op kosten van de overtreder, door overheid geschiedt.

Bestuursdwang kan voor zover nodig in combinatie met de bestuurlijke boete worden toegepast. Overigens is ook hier ten aanzien van de gemaakte kosten de inningsmodaliteit ten aanzien van de bestuurlijke boete van overeenkomstige toepassing.

(c). Artikel 11 (Bezwaar en beroep)

In verband met de rechtsbescherming is ten aanzien van het bepaalde in de artikelen 9 en 10 met betrekking tot de toepassing van de bestuurlijke boete en bestuursdwang voorzien in een bezwaar en beroepsmogelijkheid. Hiervan is niet afgeweken van de binnen het bestuursrecht bestaande rechtsbeschermingsmodaliteit. Administratief bezwaar wordt gelegd bij het orgaan dat het besluit heeft genomen om het besluit in heroverweging te nemen. In dit geval is dat bij de Minister bij wie de bevoegdheid tot oplegging van de bestuurlijke boete en bestuursdwang is gelegen. Het bezwaar wordt ingesteld bij een bezwaarschrift dat gericht moet zijn aan de Minister. Daarbij is het van belang dat naast de vermelding van de persoonsgegevens van de indiener een omschrijving wordt gegeven van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.

Voor wat het administratief beroep betreft wordt zulks gelegd in handen van een administratief hoger orgaan, namelijk de President. De termijnen met betrekking tot het proces in het kader van administratief bezwaar en beroep zijn gesteld op 30 (dertig) dagen.

(d). Artikel 12 (Strafrechtelijke sanctie)

Voor de handhaving van deze wet is eveneens voorzien in een strafrechtelijke sanctie, echter slechts in geval van recidive, waarbij een zwaardere straf van toepassing is. Aan degene die de krachtens de artikelen 5 en 6 gestelde verboden, verplichtingen of maatregelen of gegeven voorschriften overtreedt, terwijl ter zake die overtreding nog geen 30 (dertig) dagen zijn verlopen sedert een eerdere veroordeling kan worden gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en geldboete van de derde categorie, hetzij met een van beide straffen. Met “eerdere gelijke overtreding” wordt niet anders bedoeld dan een eerdere overtreding waarop een bestuurlijke sanctie is toegepast. Deze strafrechtelijke sanctie kan worden toegepast nadat de betrokkene wegens een overtreding een bestuurlijke sanctie is opgelegd en binnen 30 dagen zich wederom schuldig maakt aan dezelfde overtreding. Gelet op het karakter van de bestuurlijke boete kan, voor hetzelfde feit, de bestuurlijke boete niet tegelijk (gecumuleerd) met de strafrechtelijke sanctie worden toegepast.

(8). Artikelen 13 en 14 (Overgangs- en slotbepalingen)

De afkondiging van de burgerlijke uitzonderingstoestand ingevolge de Wet Uitzonderingstoestand COVID-19 vervalt per 8 augustus 2020. In artikel 13 is opnieuw voorzien in de afkondiging van een uitzonderingstoestand in verband met de COVID-19 pandemie, welke van kracht blijft voor een termijn van 6 (zes) maanden. Indien het noodzakelijk blijkt dat de uitzonderingstoestand moet worden verlengd, kan zulks geschieden middels besluit van De Nationale Assemblée.

Bij de inwerkingtreding van deze wet vervalt de Wet Uitzonderingstoestand COVID-19 (S.B. 2020 no. 83) met uitzondering van die bepalingen met betrekking tot het Noodfonds en de noodreserve die in het kader van de afhandeling van haar financiële en administratieve zaken, die uitzonderingstoestand betreffende, noodzakelijk zijn.

Ten aanzien van de Presidentiële Besluiten uitgevaardigd krachtens de Wet Uitzonderingstoestand COVID-19 (S.B. 2020 no. 83) vindt er een omhanging plaats in deze wet. De krachtens de Wet Uitzonderingstoestand COVID-19 (S.B. 2020 no. 83) vastgestelde Presidentiële Besluiten blijven dus van kracht, met dien verstande dat het bepaalde in artikel 6 van deze wet thans als grondslag dient. In dit kader wordt verwezen naar het Presidentieel Besluit van 25 juli 2020 (PB no. 16/2020) inzake de uitvoering van artikel 4 lid 2 van de Wet Uitzonderingstoestand COVID-19 (S.B. 2020 no. 83).

Met het oog op de gevolgen van het houden van fysieke bijeenkomsten in verband met de uitbraak van COVID-19, dient de Regering onder meer de navolgende wettelijke regelingen aan De Nationale Assemblée aan te bieden ter aanpassing:

- a) Wetboek van Koophandel (G.B. 1936, no. 115, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017, no.84);
- b) Wet Coöperatieve verenigingen 1944 (G.B. 1944, no. 93, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2017, no. 84);
- c) Wet op de Stichtingen(G.B. 1968 no. 74, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2016, no. 103);
- d) Burgerlijk Wetboek (G.B. 1860, no. 4, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2016, no. 67);
- e) Wet op de Jaarrekening (S.B. 2017, no. 84);
- f) Wet Suriname Chartered Accountants Institute (S.B. 2018, no. 92)
- g) Wet Notarisambt 2019 (S.B. 2019, no. 119)
- h) Advocatenwet (S.B. 2004, no. 42, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2015, no. 42).

Paramaribo, 06 augustus 2020

De initiatiefnemers:

A. Gajadien

E. Sampie

D. Sharman